KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2021/1877,

22. oktoober 2021,

Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide (2021–2027) kaasamismeetmete raamistiku kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 165 lõiget 4 ja artikli 166 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrust (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013, ([1]) eriti selle artiklit 15,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrust (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1475 ja (EL) nr 375/2014, ([2]) eriti selle artikli 16 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu on mitmel korral osutanud vajadusele programmi „Erasmus+“ tugevdada ja laiendada. Lisaks jõuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1288/2013 ([3]) loodud programmi „Erasmus+“ (2014–2020) vahehindamise ja seda programmi asendava programmi ([4]) üle peetud konsultatsioonide käigus järeldusele, et vaja on tagada programmi „Erasmus+“ kohaldamisala, ülesehituse ja rakendusmehhanismide järjepidevus. Lisaks leiti, et oleks vaja teha mitu parandust, näiteks muuta programm „Erasmus+“ kaasavamaks, lihtsamaks ja toetusesaajate jaoks paremini hallatavaks.

(2) Nii Erasmus+ määrusega kui ka solidaarsuskorpuse määrusega on ette nähtud, et komisjon töötab välja meetmete raamistiku vähemate võimalustega inimeste ([5]) kaasamiseks. Võttes arvesse Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide sarnasusi seoses teatavate sihtrühmadega (nt vähemate võimalustega isikud programmi „Erasmus+“ puhul ja vähemate võimalustega noored Euroopa solidaarsuskorpuse puhul), kahe programmi rakendusstruktuuride ühist olemust ja rahastamisstruktuuri sarnasusi, tuleks luua ühine kaasamismeetmete raamistik.

(3) Kaasamismeetmete raamistiku kavandamisel tuleks arvesse võtta üleilmseid probleeme käsitlevaid sekkumisvaldkondi, mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/947 ([6]) III lisa punktis 4, ning Euroopa Liidu spordialast töökava aastateks 2021–2024. Programmidest toetust saavatel organisatsioonidel on võtmeroll tegeliku kaasamise saavutamisel, pidades silmas nii organisatsiooni arengut (kaasamisprojektide juhtimise suutlikkuse loomine ja suurendamine ning juurdepääsetavuse nõuete järgimine, kaasamise edendamine kogu organisatsioonis) kui ka suhtlemist osalejatega ja nende toetamist nii enne projekti rakendamist, selle ajal kui ka pärast projekti lõppu.

([1]) ELT L 189, 28.5.2021, lk 1 (edaspidi „Erasmus+ määrus“).

([2]) ELT L 202, 8.6.2021, lk 32 (edaspidi „Euroopa solidaarsuskorpuse määrus“). Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmid (edaspidi ühiselt „programmid“).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+”: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1719/2006/EÜ, nr 1720/2006/EÜ ja nr 1298/2008/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 50).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

([5]) Erasmus+ määruse artikli 2 punktis 25 on määratletud vähemate võimalustega inimesed ning solidaarsuskorpuse määruse artikli 2 punktis 4 on vähemate võimalustega noored määratletud suures osas samal viisil. Käesolevas otsuses nimetatakse neid ka vähemate võimalustega osalejateks.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

(4) Mõnel juhul on vähemate võimalustega inimeste programmides osalemine rahalistel põhjustel vähem tõenäoline, seda kas nende endi majandusliku olukorra tõttu või seetõttu, et nende erilisest olukorrast tulenevalt on programmis osalemise kulud suuremad, nagu see puuetega inimeste puhul kipub sageli olema. Sellistel juhtudel võiks nende osalemist hõlbustada sihtotstarbelise rahalise toetusega.

(5) Vähene teadlikkus vähemate võimalustega inimestele suunatud erimeetmete kättesaadavusest võib vähendada nende sihtrühmade osalemist. Vaja on rohkem pingutada, et suurendada teavitamist ja teadlikkust olemasolevatest võimalustest ja juurdepääsust neile.

(6) Organisatsioone julgustatakse keskenduma kaasamisele ja mitmekesisusele lähtuvalt oma ja kogukonna vajadustest. Töötajatele, kes tegelevad oma organisatsioonis kaasamise ja mitmekesisuse küsimustega ning vähemate võimalustega osalejatega, võib vähemate võimalustega isikute toetamisel kasuks tulla koostöö kolleegidega teistest organisatsioonidest. Suutlikkuse suurendamiseks on võimalik saada mitmesugust tuge (nt koolituskursused, vastastikõppe kogemused, töövarjuna tegutsemise võimalused).

(7) Tugevat toetust pakkuv lähenemisviis on vähemate võimalustega osalejate puhul väga oluline, et aidata neil kõrvaldada takistusi ja saavutada nende täielik osalemine programmides.

(8) Rahastatavate taotluste valimisel ja rahalise toetuse eraldamisel võetakse arvesse mitmesuguseid kriteeriume, kindlasti ka kaasamist ja mitmekesisust. Toetuste andmise menetluses võiks eelistada kvaliteetseid kaasamisele ja mitmekesisusele keskenduvaid projekte, milles löövad kaasa vähemate võimalustega osalejad.

(9) Vähemate võimalustega isikuteni jõudmiseks tuleks teavet levitada neile omases keskkonnas ning kohandada teabe sisu ja juurdepääsu vastavalt vajadustele. Oluline edutegur alaesindatud rühmade teavitamisel on koostöö sidusrühmadega, kes töötavad nende sihtrühmadega kohalikul/piirkondlikul tasandil, ning kasutajate kaasamine.

(10) Selleks et liikuda samm-sammult programmide eelarve veelgi strateegilisema ja sihipärasema kasutamise suunas, on vaja konkreetsetele näitajatele toetuvat järelevalvet kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete andmete saamiseks.

(11) Riikide tasandil võivad kaasamismeetmed juba olemas olla. Vastastikune täiendavus ja koostoime käesoleva raamistikuga kehtestatud meetmetega võib aidata saavutada suuremat mõju vähemate võimalustega osalejateni jõudmisel ja nende toetamisel.

(12) Käesolev otsus ja sellele toetuvad kaasamiskavad peavad austama põhiõigusi ja järgima Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ([7]) tunnustatud põhimõtteid. Samuti peavad need välistama igasuguse diskrimineerimise ja edendama põhiõiguste harta artikli 21 kohaldamist.

(13) Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide kaasavamaks ja mitmekesisemaks muutmise protsessis osalevad väga erineva taustaga inimesed, kes panustavad uute ideedega, aitavad välja töötada uusi mehhanisme või täiustada olemasolevaid ning kelle tegevusel on kaasamise ja mitmekesisuse valdkonnas suur mõju,

([7]) Edaspidi „põhiõiguste harta“.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva otsusega kehtestatakse Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide kaasamismeetmete raamistik mitmeaastase finantsraamistiku perioodiks 2021–2027.

2. Selles sätestatakse raamistiku eesmärgid ning rakendatavad meetmed ja mehhanismid.

Artikkel 2

Kaasamismeetmete raamistiku eesmärgid

1. Kaasamismeetmete raamistiku üldeesmärk on hõlbustada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmidele, kehtestada meetmed, mis aitavad kõrvaldada juurdepääsul esinevaid takistusi, ning luua alus täiendavate, lisas esitatud rakendusjuhiste jaoks. Lähtudes põhimõttest, et programmid peavad olema kättesaadavad kõigile, hoolimata takistustest, mida inimesed võivad kogeda, on eesmärk mitte kedagi kõrvale jätta ja aidata luua kaasavamat ühiskonda.

2. Kaasamismeetmete raamistikul on neli konkreetset eesmärki:

a) seada kaasamine ja mitmekesisus valdkonnaüleseks prioriteediks ja juhtpõhimõtteks;

b) tagada, et programmid sisaldavad kaasavaid elemente ja mehhanisme, programmi meetmetele eraldatakse vajalik eelarve ning kaasamist ja mitmekesisust võetakse arvesse programmide juhtimise kõigis etappides;

c) luua ühine arusaam, keda võib pidada vähemate võimalustega inimesteks, ja edendada positiivset lähenemisviisi mitmekesisusele;

d) aidata toetust saavaid organisatsioone kaasamist ja mitmekesisust käsitlevate kvaliteetsete projektide loomisel ning toetada projektide kavandamist ja rakendamist kaasavamal ja mitmekesisemal viisil.

3. Käesoleva otsuse lisas on esitatud mittetäielik loetelu meetmetest, mida komisjon on võtnud ja kavatseb võtta, et anda juhiseid kaasamismeetmete rakendamise kohta Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmides.

II PEATÜKK

KAASAMISMEETMED

Artikkel 3

Õppevormid

Programmides pakutakse paindlikke ja kättesaadavaid õppevorme, mis võimaldavad jõuda suurte sihtrühmadeni, suurendades seega vähemate võimalustega inimeste integreerimist haridus- ja koolitustegevusse ning noorte-, spordi- ja solidaarsustegevusse.

Artikkel 4

Toetus vähemate võimalustega osalejatele

Tuleb luua mehhanismid vähemate võimalustega osalejate nõuetekohaseks ettevalmistamiseks ja toetamiseks enne programmides osalemist, osalemise ajal ja pärast osalemist (nt ettevalmistavad külastused, keeletugi, tugevdatud mentorlus ja juhendamine) ning tagada selliste mehhanismide asjakohane rahastamine.

Artikkel 5

Toetus organisatsioonidele

Tuleb luua mehhanismid, et

a) toetada organisatsioone kaasamismeetmete rakendamisel, pidades eeskätt silmas organisatsioonilist arengut ning osalejate teavitamist ja nendega suhtlemist enne projekti rakendamist, selle ajal ja pärast seda. Toetus võib hõlmata tugimeetmeid töötajatele, kes tegelevad konkreetselt organisatsioonide kaasavuse ja mitmekesisuse edendamisega, näiteks koolituste korraldamist neile ja temaatiliste võrgustike loomist, et teha koostööd vähemate võimalustega inimeste toetamiseks ja tagada kaasavate valikumenetluste kohaldamine;

b) toetada organisatsioone nende võtmerollis jõuda vähemate võimalustega potentsiaalsete osalejateni ja suurendada nende teadlikkust erinevatest võimalustest ja toetusmehhanismidest, mida programmid neile pakuvad.

Artikkel 6

Rahaline toetus

1. Programmides osalemiseks tuleb pakkuda vähemate võimalustega osalejatele piisavat rahalist toetust, et kõrvaldada takistusi, mis ei lase neil osaleda programmi tegevuses teiste osalejatega võrdsetel alustel. Sellise toetuse andmiseks tuleb leida kõige sobivamad mehhanismid.

2. Programmide raames tuleb suurendada rahalist toetust organisatsioonidele, kes teevad koostööd vähemate võimalustega osalejatega, ning tunnustada pingutusi, mis tehakse nende sihtrühmade tõhusaks kaasamiseks projektitegevusse.

Artikkel 7

Valikumenetlus

Valikumenetluses tuleks eelistada kvaliteetseid projekte, milles pööratakse suurt tähelepanu vähemate võimalustega osalejate kaasamisele ja osalemisele.

Artikkel 8

Programmiga seotud dokumentide kasutajasõbralikkus

Programmide taotlused ja selgitavad dokumendid peavad olema kasutajasõbralikud ja kättesaadavad ning esitatud eri keeltes. Dokumentidel peab olema selge struktuur ja need peavad olema lihtsas keeles, et toetada vähemate võimalustega inimeste vajadusi.

Artikkel 9

Koolitus

Programmide raames võib rahastada ekspertide, praktikute, organisatsioonide töötajate ja osalejate koolitusi, mille käigus keskendutakse vähemate võimalustega inimeste kaasamisele. Koolituse eesmärk on luua võimalusi parimate tavade vahetamiseks, pädevuste arendamiseks ja kaasamismeetmetega seotud uuenduslike ideede edendamiseks.

Artikkel 10

Toetav lähenemisviis

Programmide kaasamismeetmeid tuleb tõhusalt toetada Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide riiklike büroode ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti (EACEA) kaudu, samuti selliste struktuuride kaudu nagu tänapäevaste õppe- ja koolitusvõimaluste toetamise keskus ning kaasamise ja mitmekesisuse üksus.

Artikkel 11

Teavitustegevus

Programmides pakutavaid võimalusi ja kaasamist toetavaid mehhanisme käsitlevat teavet ja teemakohaseid teadlikkuse tõstmise kampaaniaid võib iga vähemate võimalustega osalejate kategooria puhul kohandada vastavalt riiklikule ja sektoripõhisele kontekstile. Seega julgustatakse rakendusorganisatsioone pakkuma sobivaid ja kättesaadavaid teabematerjale, looma erinevaid teavitus- ja teabekanaleid, jagama parimaid tavasid ning otsima organisatsioone, kes tegutsevad kaasamise ja mitmekesisuse valdkonnas, ning võtma nendega aegsasti ühendust. Neid ülesandeid täidavad eelkõige Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklikud bürood. Selleks et toetada nende ülesannete täitmist, nimetatakse riiklikes büroodes ametisse kaasamise ja mitmekesisuse eest vastutavad ametnikud.

III PEATÜKK

JÄRELEVALVE JA ARUANDLUS

Artikkel 12

Järelevalve

1. Komisjon, programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklikud bürood ning Hariduse, Audiovisuaal-valdkonna ja Kultuuri Täitevasutus koguvad programmide rakendamise ajal asjakohaseid andmeid mitmesugustest allikatest, näiteks programmide rakendamist toetavate IT-vahendite või osalejate hulgas tehtavate uuringute kaudu.

2. Komisjon täidab järelevalveülesandeid programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklike büroode ning Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutuse abiga, viies läbi teemakohaseid analüüse, mille puhul järgitakse kohaldatavaid andmekaitse-eeskirju ja tundlike isikuandmete töötlemise korda.

Artikkel 13

Kaasamiskavad

1. Programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklikud bürood töötavad oma tööprogrammide lahutamatu osana välja kaasamismeetmete raamistikul põhinevad kaasamiskavad, pöörates erilist tähelepanu konkreetsetele asjaoludele, mis on seotud programmidele juurdepääsuga riiklikul tasandil. Nad annavad komisjonile korrapäraselt aru oma kaasamiskava rakendamisel tehtud edusammudest.

2. Komisjon seirab korrapäraselt kaasamiskavade rakendamist.

3. Vajaduse korral esitab komisjon riiklikele büroodele soovitused ja tähelepanekud, et parandada kaasamiskavade ülesehitust, kavandamist, rakendamist ja järelevalvet.

Artikkel 14

Aruandlus

Komisjon avaldab korrapäraselt aruandeid kaasamismeetmete rakendamisel tehtud edusammude kohta, toetudes eelkõige programmide vahehindamistele ja iga-aastasele aruandlusele.

Artikkel 15

Täiendavus ja koostoime

1. Kaasamismeetmete rakendamisel võivad riiklikud bürood toetuda olemasolevatele riiklikele kaasamismeetmetele, et maksimeerida meetmete mõju vähemate võimalustega osalejatele.

2. Tuleks saavutada liidu ja liikmesriikide rahaliste vahendite koostoime, et suurendada programmide mõju ja toetust vähemate võimalustega inimestele.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 16

Ühisloome

1. Programmide kaasavamaks ja mitmekesisemaks muutmise meetmeid rakendatakse koosloomise vaimus, pidevas dialoogis asjaomaste sidusrühmadega, eelkõige kaasamise ja mitmekesisuse valdkonnas tegutsevate rahvusvaheliste ja riiklike organisatsioonide ja võrgustikega, ekspertide, praktikute ja osalejate endiga, programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklike büroodega, Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusega, SALTO teabekeskustega, programmi „Erasmus+“ komiteega ning muude liidu institutsioonide esindajatega.

2. Dialoogi saab pidada mitmesuguses formaadis – võib korraldada Euroopa tasandi ürituse, ajutise töörühma, teemakohase konsultatsiooni, koolituse või võrgustikukohtumise kas kohapeal, internetis või segavormis.

Artikkel 17

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 22. oktoober 2021

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmides sisalduvate kaasamismeetmete rakendamise juhend

Komisjon võib sidusrühmadega konsulteerides täpsustada käesolevas otsuses sätestatud kaasamismeetmete rakendamise üksikasju rakendusjuhistes, mis töötatakse välja ja mida ajakohastatakse kogu Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse 2021.–2027. aasta programmide kestuse jooksul.

Juhend töötatakse välja ning seda võib programmi tavapärase elutsükli käigus pidevalt täiustada.

1. **Programmi viitedokumendid**: komisjon võib anda sidusrühmadele suuniseid kaasamis- ja mitmekesisusmeetmete rakendamise üksikasjade kohta erinevates dokumentides, nagu näiteks konkursikutsetes ja programmijuhendites, projektiettepanekuid hindavatele ekspertidele mõeldud juhendites, samuti taotlusvormides ja muudes tehnilistes dokumentides, näiteks kaasamis- ja mitmekesisusstrateegias ([1]).

2. **Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklike büroode juhtimisel võetavad meetmed:** riiklikud bürood peavad korrapärase hindamise käigus aru andma riiklike kavade mõjust kaasamise ja mitmekesisuse valdkonnas ning sellest, kuidas need kavad aitavad saavutada programmides püstitatud üldiseid kaasamise ja mitmekesisuse eesmärke liidu tasandil.

3. **Teavitamismaterjalid ja strateegilised suunised**: et toetada tõhusamalt kaasamis- ja mitmekesisusmeetmete rakendamist ning suurendada teadlikkust toetuse saamise võimalustest, võib komisjon lisaks programmi viitedokumentidele välja töötada täiendavaid juhenddokumente, mis on suunatud Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse riiklikele büroodele, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusametile (EACEA), toetust saavatele organisatsioonidele ja võimalikele vähemate võimalustega osalejatele ning milles esitatakse kasulikke soovitusi, tutvustatakse edulugusid ja häid tavasid. Need materjalid ja suunised töötatakse välja koostöös asjaomaste kohapealsete sidusrühmadega.

Vajaduse korral tagab komisjon asjaomaste rakendusstruktuuride vahendusel teise lõigu punktis 3 osutatud materjalide levitamise laiemale avalikkusele. Seda tehakse vastavasisuliste veebisaitide, sotsiaalmeediakanalite ja muude suhtlusvormide kaudu, pidades silmas, et meetmed oleksid nähtavad ja teave oleks kättesaadav võimalike toetusesaajate ja vähemate võimalustega osalejate jaoks. Lisaks toetatakse nende sihtrühmade aktiivset osalemist Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmide kaasavamaks ja mitmekesisemaks muutmisel.

([1]) https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity_en